Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan pyyntö 19.12.2022

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeksi sekä hallituksen esityksen täydentämisestä

1 Lausuntopyyntö

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Poliisihallitukselta asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 220/2021 vp), sekä hallituksen esityksestä eduskunnalla laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen täydentämisestä (HE 231/2022 vp).

Lisäksi asiantuntijaa pyydetään kommentoimaan myös eduskunnan lakivaliokunnan asiasta antamaa lausuntoa.

2 Poliisihallituksen asiantuntijalausunto

Poliisihallituksella on ollut mahdollisuus osallistua vaarallisten aineiden kuljetusta koskevan lainsäädännön valmisteluun niin ohjausryhmän jäsenenä kuin useiden eri lausuntojen antajana hallituksen esityksien luonnosvaiheista saakka.

2.1 HE 220/2021 vp

HE 220/2021 vp esityksen osalta olemme aiemmin todenneet muun muassa, että tuolloin ehdotettuun VAK-lakiin oltiin toteuttamassa mittavaa rangaistus- ja sanktiosäännösten uudistusta. Laissa oltiin säilyttämässä mittava rikosoikeudellisten rangaistusten kokonaisuus (vaarallisten aineiden kuljetusrikkomus), liikennevirhemaksun piiriin kuuluvat asiakirjarikkomukset, sekä uusi seuraamusmaksu ja määräaikainen kielto osallistua ADR-ajolupakokeeseen ja turvallisuusneuvonantajan kokeeseen.

Sääntely olisi toteutettu siten, että erilaiset rangaistukset ja seuraamukset olisi lajiteltu teemoittain, mikä teki sääntelystä mielestämme selkeän kokonaisuuden.

2.2 HE 231/2022 vp

HE 231/2022 vp esityksen osalta esitimme, että kiinteämääräiset maksuseuraamukset määriteltäisiin jo lainsäädäntötyön yhteydessä eduskunnan toimesta, eikä määrittelytehtävää jätettäisi näin laajassa ja vaativassa mittakaavassa valvontaviranomaisen tehtäväksi.

Totesimme silloin myös, että poliisin liikennevirhemaksuasioiden käsittelyjärjestelmä jouduttiin uuden tieliikennelain voimaantulon yhteydessä toteuttamaan aivan kohtuuttomassa aikataulussa ja täysin ilman lakivalmistelussa esiin tuotua toteutuksen vaatimaa lisärahoitusta. Järjestelmä on vastuuhenkilöiden mielestä 1.6.2020 voimaan tulleen tieliikennelain asettaman toteutusaikataulun ja rahanpuutteen vuoksi edelleen osittain keskeneräinen, ja sitä joudutaan korjailemaan monelta osin vielä pitkään.

2.3 Lausunto Lakivaliokunnalle

Lakivaliokunnalle toimittamassani lausunnossa totesimme, että merkittävä työmäärä aiheutuu kymmenien, mahdollisesti jopa satojen eri teon tarkenteiden kuvaamisesta ja teon tarkennekohtaisesta kiinteämääräisen liikennevirhemaksun suuruuden määrittelystä, ottaen huomioon määrittelyä tehtäessä menettelyn laatu, laajuus, vahingollisuus, kestoaika ja toistuvuus. Lisäksi määrittelytyössä tulee täyttää perustuslakivaliokunnan edellyttämä oikeasuhtaisuuden vaatimus. Tehtävän vaatimaksi työajaksi arvioitiin tuolloin 1.1.2023 - 1.9.2023 väliseksi ajaksi yhden henkilön kokoaikainen työpanos.

Esityksen perusteluissa on viitattu myös Lainkirjoittajan oppaaseen muun muassa siten, että mitä painavammasta suojeluintressistä on kysymys, sitä ankarampi ja euro määräisesti suurempi seuraamusmaksu voi tulla kysymykseen. Arvioinnissa joudumme kiinnittämään erityistä huomiota myös nelitasoiseen vaaraluokitukseen.

2.4 Uudistuksen käytännön toteuttaminen

Poliisihallitus on saanut vuoden 2023 talousarviossa 191 000 euron rahoituksen nyt kyseessä olevien hallituksen esityksien kustannusvaikutuksiin. Samaan yhteyteen tullee mukaan myös uuden ajoneuvolain ja mahdollisesti ajokorttilain aiheuttamat muutostarpeet.

Rahoituksella on palkattu nyt perustetulle uudelle hankkeelle koordinaattori. Aiemmin kuvatulla tavalla jokaiselle eri teolle määritellään oma teon tarkenne ja jokaiselle teon tarkenteelle oma yksilöity liikennevirhemaksu. Määrittelyn ja arvioinnin jäädessä valvontaviranomaiselle, joudutaan työssä käyttämään myös käytännön liikennevalvontatyötä suorittavia poliisimiehiä ja heidän asiantuntemustaan. Tämä vaikuttaa suoraan raskaan liikenteen valvonnan suorittamiin valvontatuntimääriin.

Määrittelyn tueksi tulemme pyytämään asiantuntija-apua ainakin liikenne- ja viestintävirasto Traficomista sekä mahdollisesti liikenne- ja viestintäministeriöstä.

2.5 Voimaantulo

Edellä kerrotuista seikoista johtuen esitämme, että uusi lainsäädäntö saatettaisiin voimaan aikaisintaan 1.9.2023, mahdollisuuksien mukaan tätäkin myöhemmin, jotta seuraamusmenettely, jota viime hetkellä merkittävästi muutettiin, saataisiin rakennettua niin, että seuraamusten käyttäminen olisi valvonnassa edes käytännössä mahdollista.

Tämän lisäksi tulisi ennen lain voimaantuloa huolehtia valvontahenkilöstön koulutuksesta sekä poliisihallituksen valvontaohjeen päivittämisestä.

Mitkään seikat eivät myöskään poliisin näkemyksen mukaan puolla, saati edellytä uudistuksen 1.9.2023 aiempaa käyttöönottoa sen kustannuksella, että seuraamusmenettelyä ei ole saatu rakennettua ja jalkautettua.

Tältä osin viittaamme myös lakivaliokunnan lausuntoon, jossa todetaan, että valiokunta pitää tärkeänä, että uudistuksen käytännön toteuttamiselle varataan riittävä aika.

Lakivaliokunnan toimittamasta lausunnosta meillä ei ole muuta lausuttavaa.

Poliisitarkastaja Kari Onninen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 17.01.2023 klo 07:07. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu
Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Tiedoksi
Poliisihallitus, esikunta
Poliisihallitus, poliisitarkastaja Visa Weckström